

ВСТУПНІ УВАГИ.

І. РЕЧЕННЯ.

1. Людина балакає реченнями.

Речення.

Кожна думка, що її скажемо (по-старому: виречемо, бо „казати“ по-староукраїнському — ректи) словами або напишемо — це речення.

Речення складаєть ся зі слів. Нераз досить одного слова, щоб було вже речення. От, як скажемо:

Горить! Лишенько! Господи!

— то це такі самі речення, як коли б ми сказали:

Зайняла ся хата. Біда буде! Нехай нас Господь рятуює!

2. Не всі слова в реченні мають однакове значіння, не всі вони однаково важні. **Присудок.**

Передусім у кожному реченні мусить бути таке слово, що видає немов присуд про те, що дієть ся, який хто, що з ким робить ся. Це присудок.¹⁾

Це так, як у суді. Про того, що його позивають, суддя видає присуд, чи винен він, чи ні, себто: який це чоловік, що він робив, що з ним було, що він допустив ся вчинку, за який його позивають.

Так воно і в реченні — все мусить бути присуд. От як у реченнях: „*Зайняла ся хата, Нехай Господь рятуює*“ слова: *зайняла ся, нехай рятуює* — присудки; бо вони видають присуд, що стало ся з хатою, що Господь може зробити.

Без присудка речення бути не може (докладніше §§ 335—338).

¹⁾ Деколи присудок звуть іще *вислів*, що ніби ним щось про когось висловлюєть ся, що той хтось робить або що з ним робить ся.